

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE :

In Capitală : Pentru 1 an 30 lei; 6 luni 15 lei; 3 luni 8 lei.
In Districte : „ 1 an 36 lei; 6 luni 18 lei; 3 luni 10 lei.
In străinătate : „ 1 an 48 lei; 6 luni 24 lei; 3 luni 12 lei.

Director: D. AUG. LAURIAN

Pentru Abonamente, Anunțuri și Reclame a se adresa :

In România: La administrațiune, Tipografia Ștefan Mihăilescu, Strada Covaci, Nr. 14 și la corespondenții ziarului din județe.
In Paris: La Société Havas, place de la Bourse, 8.
In Viena: La Heinrich Schalek, I, Wollzeile, 12, Biroul Central de anunțuri pentru Austro-Ungaria.
In Hamburg: La Adolf Steiner, Gänsemarkt, No. 58, Biroul de anunțuri pentru Germania.

ANUNCIURILE :

Linia mică pe pag. IV 30 bani. Reclame pe pagina III-a 2 lei. Reclame pe pagina II-a 5 lei. Scrisorile neîncantate se refuză. Articole nepublicabile nu se înapoiază.
Pentru inserții și reclame, redacțiunea nu este responsabilă.

Prim-Redactor: STEF. C. MICHAILESCU.

STIRI TELEGRAFICE

din ziarul strelne.

Hamburg, 22 Septembrie.

Manevrele cele mari de corpuri au început azi pe terenul numit Bommerheim-Bondruca ce se întinde până la Ober-Erlenbach. Timpul a fost foarte propice desfășurării interesantului tablou militar, ca și de dimineață și până seara a plouat torențial. Cu toată ploaia torențială însă, împăratul Wilhelm a eșit călare pe câmpul de manevre, urmat fiind de toți regii și principii străini, și urmărind cu mult interes fazele simulacruului de luptă.

Mareșalul Moltke comanda câte-va corpuri, cu care avea să scoată din o pozițiune bine întărită înaintea Homburgului, pe inamicul, comandat de Radeke. Agresorii însă n'au putut izbui, fiind pretutindeni respinși, în urma dispozițiilor esecutive luate de generalul Radeke. Pe la 2 ore d. a. lupta s'a sistat, după care a urmat o jumătate oră de observații critice asupra manevrelor. Atât împăratul Wilhelm cât și mareșalul Moltke l'au felicitat pe Radeke, pentru bunele dispozițiuni ce le-a știut lua. Împărăteasa încă a asistat la manevre, însoțită de damele ei de onoare. După terminarea observațiilor critice, împăratul s'a reintors la Homburg, în trăsură.

Afară de regele Serbiei, toți ceilalți oaspeți ai împăratului vor asista la desvelirea monumentului „Germania.”

Madrid, 22 Septembrie.

Chiar în ziua deschiderii Camerilor, guvernul va fi interelat, în privința relațiunii în care se află cu alianța austro-germană.

Belgrad, 22 Septembrie.

Chiar și alegerile suplimentare nu permit guvernului să și-și poată câștiga un număr oare-care de voturi. Se crede că schimbarea ce se face în minister, va fi numai parțială. E constatat și bine hotărât că nici Ristic, nici vr'un membru din partida lui nu va fi chemat la guvern. În urma pregătirilor fracțiunilor pentru meetingurile de opoziție, aprinderea spiritelor e foarte îngrijitoare.

Paris, 22 Septembrie.

„Journal des Débats” revine asupra discursului ce l'a ținut Kalloy în Academia ungară, asupra misiunii Ungariei în Orient. Ziarul francez după ce constată calitățile de bărbat de Stat ale ministrului austro-ungar, Kalloy, zice că rolul Ungariei în țările slave nu poate inserna nimic. Slavii de Sud sunt antagoniștii naturali ai Ungurilor.

În ziua când Slavii Ungariei se vor împuneri, provinciile cele noi se vor grupa în jurul Croației și vor forma un regat triunit. În Cislaitea Slavii au deja preponderanță, frângând puterea Nemților și inaugurând o politică liberală ce amenință a deveni reacționară și feudală. În fața acestui fapt, se întreabă „Journal des Débats”, e oare o afirmare greșită, când vom zice că tot o astfel de evoluțiune se poate întâmpla și în Ungaria, unde Slavii asemenea sunt în majoritate. Nu către Orient, ci către Nord să-și îndrepteze Ungarii atențiunea. Vechile lor certe cu Nemții n'au nici un temelie d'a mai continua și azi. Ungaria s'ar putea prea bine împăca cu acei Slavii, cari sunt căștigat pentru civilizațiunea occidentală, și în modul acesta ar putea sfîșa, sau mai bine zis despréțui, panslavismul. Aci ar fi mântuirea comună, pe când o iluziune orientală ar promova înființarea unui imperii slav, cu vecinică alternativă de anarhie și despotism.

Paris, 22 Septembrie.

„Figaro” anunță: generalul Dragomiroff n'a ridicat toastul înaintea ofițerilor străini, ci înaintea generalilor francezi. Densul a zis: „Beau în sănătatea Franței și sparg acest pahar, pentru că nu voesc, ca din el, după mine, să mai bea un altul, pentru cine știe în al cui bine.” Modul cum a vorbit și a gesticulat Dragomiroff, a făcut o adâncă impresiune asupra ofițerilor francezi.

Paris, 22 Septembrie.

„Correspondencia” din Madrid susține: călătoria regelui Alfonso XII în Germania n'are nici un caracter politic. O persoană din jurul regelui relatează că primirea de care s'a bucurat monarhul Spaniei din partea cabinetului de la Viena, n'a corespons așteptărilor ministrului de esterne spaniol, Msquis Vega de Armijo. Tot așa de puțin a rămas acesta mulțu-

mit și de negocierile din Homburg cu Solms și Hetzfeldt.

Serviciul Telegrafic al „României Libere”

21 Septembrie — 3 ore seara.

Viena, 24 Septembrie.

Consiliul de miniștri comuni a ținut ședință sub președința împăratului; a stabilit definitiv bugetul comun pentru exercițiul 1884 și a decis că Delegațiunile austriacă și ungară să se intrunească la Viena la 23 Octombrie.

Homburg, 24 Septembrie.

Împăratul a primit erii în audiență solemnă pe ambasadorul extra-ordinar al Porțel, Ghazi Mukhtar pașa, care a fost primit apoi de împărăteasa.

24 Septembrie — 6 ore seara

Gastein, 24 Septembrie.

Principele de Bismarck a plecat cu familia sa azi dimineață la 11 ore ¼.

Triest, 24 Septembrie.

Redactorul ziarului independent „Jurating” după o perchișiție făcută la domiciliul său, de către poliție, a fost arestat pentru publicarea de articole turburătoare.

(Havas)

A se vedea ultime scrieri pe pag. III-a.

București, 13 Septembrie.

Trăim în niște timpuri foarte ciudate.

Maî toată generația de astăzi, prezentul și în mare parte și viitorul țării, este o generație al cărui spirit greu se poate înțelege.

Fii ai părinților noștri, noi am primit o moștenire nobilă și bogată, moștenirea libertăților a conștiinței drepturilor noastre, pentru care ei au luptat, cu mintea, cu inima și cu sângele lor.

Părinții noștri au murit. Unii s'au stins în surghiun; alții au perit în mizerie; mulți nici n'au apucat să și vadă visul împlinit, — dar toți au închis ochii, fiind incredințați că, în lume cât au trăit, și-au făcut datoria către țara lor, iar că în urmă-le rămâne o națiune liberă, cu un viitor strălucit, viitor pe care i'l vor pregăti, și mai bine și mai mareț, urmașii.

Din această întreagă serie de oameni, sufletul lui 48, — astăzi abia au mai rămas câte-va nobile resturi, rari nantes in gurgite vasto, plutind pe oceanul nevoilor, fie-care după puterile sale. — Ei însă, cu toții la un loc, sunt un fel de executori testamentari ai tovarășilor lor de luptă, — și, sub nici un cuvânt, nu le este îngăduit, cât or mai fi în stare să aibă o influență asupra acestei țări, să se depărteze de la programul alcătuit cu răposaii lor tovarăși.

Acești oameni se pot număra pe degete, atât în România cât și în Moldova. Cr. Tell, C. A. Rosetti, M. Kogălniceanu, Ion Brătianu, Dimitrie Brătianu, Vasile Alexandri, Ion Ghika, Gh. Sion, Lascar Catargi și alți câți-va, sunt singurii cari au mai rămas în picioare, dintr'o întreagă generație de luptători. Cei-l'alți s'au stins. Goleșcii au murit, Heliade a murit, Negri a murit, Filipeșcii au murit, țerina Bălescului e penă azi la Palermo, Bolintineanu a murit la Pantilimon, — toți s'au stins, mai mult sau mai puțin desiluzionați, dar nici unu nu s'au ndoit un moment de urmașii lor.

Urmașii lor suntem noi, generația care cărmuim astăzi țara, în mai toată întinderea ei, când sub d-nu Catargiu, când sub d-nu Brătianu. E drept însă că am cărmuit-o mai mult sub egida d-lui Brătianu.

Cum continuăm noi moștenirea bătrânilor noștri?

Ne-am pomenit cuo Constituției-ortele liberală, în care am găsit înscrise toate principiile fundamentale ale exercitării drepturilor noastre private și publice. Această Constituție, cristalizarea dorințelor Divanului *ad hoc*, a devenit un fel de iconă a fie-cărui român, și, zică-se or ce se va zice, ea, liberală așa pre-um este, e singura Constituție care să se potrivească *poporului* nostru.

Constituția însă, a avut nenorocirea să înscrie numai principiile, fără a putea reglementa aplicarea lor într'un sens liberal și larg. Ea, ca or-ce Carta magnă, n'a putut specifica a nume în ce chip trebuie înțeles și exercitat un drept public, și cari trebuie să fie pedepsele cari să lovească pe atentatorii la aceste drepturi. Codul Penal nu este special în acest sens.

Ea, Constituția românilor, coprinde, în chipul cel mai desăvârșit, spiritul supremelor libertăți. Când vorbește de libertatea presii, ea zicecă *presă trebuie să fie absolut liberă*. Când vorbește de libertatea persoanei, ea admite în mod indirect un *habeas corpus* și comandă *inviolabilitatea persoanei și a domiciliului*. Pentru densa proprietatea, de or-ce natură, este sacră și inviolabilă, — iar proprietatea dată țăranilor, prin legea rurală, nu poate fi atinsă.

Moștenirea de la generația mare a anului 48, Constituția noastră, am fost chemați noi, clasa inteligentă a timpului, s'o aplicăm nouă și poporul nostru, cu alte cuvinte țăranului.

S'a zis despre această Constituție, și aceasta am zis-o tot noi, că este prea liberală pentru un popor semi-barbar.

Barbar sau nu, — cine a atins, dintre noi și el, cei d'ânteu Constituția țării?

El?... nici o-dată. Noi?... tot-d'ăuna.

Și când făceam mai sus enumerație de persoanele însemnate cari au mai rămas din marea generație, — o făceam ca să arătăm că, afară de câți-va, poeți și scriitori, cari au stat la o parte de politica militantă, toți cel-l'alți dintre executorii testamentari ai marelui generații, toți ne-au guvernat și nici unul nu s'a pus cu sufletul să continue spiritul vechilor lor colegi. Ba poate unul singur s'a deosebit de cel-l'alți. Acesta e d. C. A. Rosetti. Se poate ca d-sa să fi făcut multe păcate în lume. Posteritatea îl va judeca. Ceea-ce trebuie însă să-i recunoaștem, este dorința de-a rămănea, de la 66 incoace, de când avem Constituție, în spiritul acestei legiuiri, atât de blândă și 'n același timp atât de mare.

Cel-l'alți însă, atât dintr'un partid politic cât și din cel-l'alt, au trecut pe la putere, hărțuind-o și călcând-o în picioare ca pe legile Dobrogei. Nimeni nu și-a făcut un scrupul din paza adevăratei libertăți, și cel din urmă prefect sau cel mai inferior magistrat, lovit în interesele sale sau în pretinsa sa demnitate, calcă principiile constituționale, fără nici un respect pentru opinia publică și fără nici o teamă de pedeapsa legilor.

În vremile din urmă, d-nu Brătianu ocrotește, sub aripa sa, o găinărie întreagă de ast-fel de prefecti și de slujbași.

Și ce e mai trist, este că, d-sa gă-

ște un ecou bine-voitor în spiritele tinerilor, a generației de mâine. — Aceștia, o mare parte fi de burghezi, alții fi de pătură superpusă, cum zicea bietul Eminescu, sunt mai răi și mai puțin liberali de cât chiar strămoșii lor, de islicească și parvenită memorie. — Adeverații tineri cu dor de țara aceasta, vor avea să lupte din grețu cu spiritul de gașcă și de clase ce ne vine de la așa zișii nobili.

Iar dacă d-nu Brătianu, liberalul de altă dată, a uitat ce este dator Constituției și libertăților cari l'au ridicat unde este astăzi — să fie știut că d-sa înșală memoria tovarășilor săi de luptă din alte vremuri.

CRONICA ZILEI

13 Septembrie 1848: Azi e aniversarea acestei memorabile zile, când pe dealul Spirei, bravii pompieri au dat dovadă de strămoșească vitejie a româului.

O salutăm!

M. S. Regele a primit din partea M. S. împăratului Austriei și Rege apostolic al Ungariei, o scrisoare prin care I face cunoscut că A. S. I. și R. Archiducea Stefania, soția A. S. I. și R. Archiducele Rudolf, principele hereditar, a dat naștere unei Princesese.

Prințesa de Bavaria a sosit Duminecă dimineața la Sinaia, însoțită de d-na contesa de Durheim și de d. baron de Maleurbaum.

Intru întâmpinarea d-lui I. C. Brătianu, care se așteaptă pe mâine, a plecat deja d. general Fălcoianu, cu un vagon special, după cum spune „L'Indép. roumaine”.

D. Dim. Sturdza, ministru de esterne a plecat Duminecă seară cu trenul spre Moldova, de unde se crede, că se va întoarce azi'.

D. ministru plenipotențiar N. Crețulescu, va pleca la Petersburg spre a și relua funcțiunea, îndată după sosirea d-lui prim-ministru I. C. Brătianu în capitală.

D. G. Mărzescu, profesor la facultatea de drept din Iași, după o ședere de câteva zile în București, s'a întors la Iași.

Studentii universitari s'au întors de la congresul ținut în Severin. Densii au sosit cu un tren special Duminecă seara la 8 ore în gara Târgoviște, de unde cei din Iași, și-au continuat drumul. Viitorul congres s'a hotărât a se ține la Galați.

D. colonel Lipoianu, directorul general al telegrafelor și postelor s'a întors de la Viena, unde fusese ca delegat al guvernului la expozițiunea de electricitate.

Aflăm cu plăcere, că d. V. Alexandri a dispus traducerea în franțuzește a piesei sale în versuri „Fântâna Brandusiei” și trimiterea ei la Comedia Franceză din Paris, spre a fi reprezentată.

Comisiunea militară de examinarea căpitanilor aspiranți la gradul de maior, actualmente se află în Galați, unde se ocupă cu examinarea concurenților.

Am împrumutat și noi, de la unele ziare, știrea, că între candidații pentru postul de inginer-sef al primăriei capitalei ar fi figurând și d. Lupulescu. Cercetând însă lucrul mai de aproape, ne-am asigurat că d. Lupulescu nici n'a candidat, nici n'a solicitat vr'o dată acest post. Singurul fapt pozitiv este, că un d. consilier comun, care cunoștea pe d. Lupulescu, studiile și serviciile sale de până acum, l'a întrebat într-o-zi, dacă ar fi dispus să primească postul de inginer-sef al capitalei, — la care întrebare i-ar fi răspuns, că acest post, fiind foarte delicat și având mari sarcini și grea răspundere, d-nia-sa nu l'ar putea primi de cât cu condițiuni, pe care este sigur că primăria nu le-ar primi.

Acesta este totul și nimic mai mult.

Congresul preoților întâmpină piedici mari din partea capilor bisericești. S'ar fi dat ordine severe spre a opri adunarea de la Focșani.

În curând vom vorbi despre intrarea pravoslavnicilor obrază călugărești.

Delegați de ministerul cultelor și instrucțiunii publice, în jurul examinător al concurenților pentru catedrele vacante la școlile militare din Craiova și Iași, sunt: pentru cea din Craiova, d-nii Gr. Tocilescu și C. Gogu, iar pentru cea din Iași, d-nii Dimitrescu și Melic.

Concursul pentru școala din Iași se face acolo, iar pentru cea din Craiova se ține în București.

D. C. Anastasiu, actual comisar al guvernului pe lângă casa de credit agricol din județul Bacău, s'a numit în funcțiunea de administrator al acelei case, în locul d-lui I. Chiru, demisionat, care s'a numit comisar în locul d-lui C. Anastasiu.

Causa pentru care expozițiunea de bele-arte în Iași nu se mai face anul acesta, este, după cum spune „Gazeta României”, că la apelul făcut de comitetul constituit ad-hoc, nu au răspuns de cât 10 artiști; ast-fel inițiatorii acestei expozițiuni s'au văzut siliți a renunța la densa.

Gazeta citată mai spune, că în luna Maiu, anul viitor, în București se va deschide o nouă expozițiune de operele artiștilor români aflați în viață.

Despre această suntem siguri că nu se va întâmpla ceea-ce s'a întâmplat cu cea de la Iași.

Exproprierea de teren pe quadrilaterul destinat a se construi palatul legislativ au început deja.

Se zice că d. inginer Zahariade, șeful serviciului de tracțiune din direcția căilor ferate române, ar fi hotărât ase retrage.

„Il Corriere di Catania”, vorbește, în numărul său de la 3 Sept., în termenii cei mai entuziaști, de mica Cuniberti, celebra artistă italiană, care în curând va veni în capitala noastră, însoțită de trupa sa.

„Curierul” spune că *Gemma* excelează în mica comedie intitulată *Così va il mondo timba mia*, și în entuziasmul său nu poate îndestul să priceapă dacă comedia e făcută pentru artistă sau artista pentru comedie.

Probabil că în București, Cuniberti, o Ristori în miniatură, va începe cu piesa menționată mai sus, și trecerea sa prin capitală va fi remarcată de întreaga colonie-italiană, precum și de toată lumea care bubește arta. Cuniberti, pe lângă talentul său, a devenit celebră printr'o precocitate care a întrecut pe a lui Mirandola.

Cinstiții membri ai sfatului, fost'au vre unul pe ulița Colentinei, care merge de la Obor în jos spre zahanale?...
De sigur, dacă ar fi siliți să meargă adesea pe sus zisa uliță, pentru respectul ce'l poartă cailor și trăsurilor d-lor, s'ar milostivi să ridice bolovanii și să astupe gropile cari se întâlnesc la fie-ce pas.

Nu e zi lăsată de la Dumnezei, în care să nu întâlnești câte două care rupte pe vestita cale a Colentinei.

Ieri, la ora 1 p. m. comisiunea de anchetă în afacerea de la Bordeni s'a întrunit din nou, și se crede că de-astă dată și-a terminat raportul și l'a depus guvernului.

Credem că acest raport ar trebui dat publicității prin ziarul oficial.

Măine-seară la 8 ore, membrii comitetului societății cooperative sunt convocați a se întruni în localul expozițiunii spre a stabili măsurile ce urmează a se lua cu ocazia deschiderii expozițiunii, ce este definitiv fixată pe ziua de Duminecă 18 curent.

La 19 ale curentei se va judeca la Tulcea al doilea proces de calomnie intentat d-lui Brănișteanu de către prefectul Stătescu.

Ziarul financiar din Viena „Le Moniteur de la Chance Universelle” a reindeput a circula în țară, în urma unei au-

torisațiunile oficiale. Reaparitiunea sa va fi, fără îndoială, bine primită de cei interesați.

DIN AFARA

Conflictul ungaro-croat.

Mișcarea Croaților a pus pe gânduri guvernul ungar. S'a incredințat în curind că nu e vorba numai de poporul croat, ci de întreg elementul slav din Orient. Ce e dar de făcut? Ungurii știu că un conflict general cu Slavismul revendicant, va însemna pierrea lor. D-l Tisza s'a hotărât deci să facă... concesii în chestia croată; să se retragă până mai este vreme. Iată ce cetim în «Gazeta Transilvaniei» asupra acestei chestii:

„Domnul Tisza suflă cu toată puterea în trâmbița retragerii. Afacerea croată a făcut din el deodată un apostol al politicii de moderație, un apărător infocat al procedurii ecuitabile și conciliante față de națiunea croată. El s'a dus anume la Oradea-mare pentru ca în forma unuia toast se apeleze la înțelepciunea și tactul reprezentanților țării. Până acum nu eram dedați a auzi pe d-l ministru-președinte pledând pentru pace și buna învoire. Trebuie că situațiunea este încă și mai critică, de cum am crezut noi, că d. Tisza anunța „națiunei” înainte, că, dacă reprezentanții ei nu vor îmbrățișa politica moderațiunii, el este decis a și da demisiunea.

„Cine mai cunoaște azi pe d-l Tisza, care striga înainte cu căți-va ani în gura mare, că va zdrobi naționalitățile renitente și le amenința cu forța? Așa a făcut acum și cu Croații, dar s'a convins, că nu mai merge nici cu forța, când o națiune își apără dreptul ei cu fermă rezoluțiune; s'a speriat de consecințele propriului său pas și spre a evita pericolul amenințator se adresează acum către reprezentanții ungarilor, cerând de la ei exercitarea acelei virtuți, pe care el nici odată n'a înțeles-o și n'a practicat-o.

„Este anevoie a sci ce vor zice „părinții patriei” la propunerea d-lui Tisza. Una însă scim sigur, că moderațiunea față de naționalitățile nemaghiare n'a fost nici odată după gustul lor și că cu greu se vor decide de a urma sfatul ministrului-președinte în afacerea din chestiune. Să credem însă, că d-l Tisza mai posedă atâta influință de a face să se primiască propunerea lui, să presupunem, că camera ungară va zice: „Suntem satisfăcuți”, că baronul Ramberg a reșezat pajorele unguresc pe edificiele publice croate cu asistența regimentelor de infanterie și cavalerie; — suntem mulțumiți că aceste au fost operate câte-va săptămâni cu baloneta de-o nouă insultă și de acum voim se fim moderați, ecuitabili și concilianți și dăm voia Croaților să se folosească de pajorele lor de mai înainte... Ce va urma după aceste metamorfosă?

„Suntem convingiți că d-l Tisza însuși nu se așteaptă, că o astfel de procedură va rezolva chestiunea creată și va împăca iarăși pe Croații cu Ungurii. Din contră e mai mult ca sigur, că Croații s'ar simți numai încurajați în opozițiunea lor și ar considera cu tot dreptul moderațiunea și atitudinea conciliantă a Ungurilor de un succes al lor. Modalitatea propusă de d-l Tisza va ușura dar situațiunea guvernului numai pentru un moment, făcându-i posibilă retragerea,

FOIȚA «ROMANIEI LIBERE»

— 13 Septembrie —

D-na BAPTISTE

Când am intrat în sala de așteptare de la gara din Loubain, prima mea ochiadă a fost în direcțiunea pendulei. Aveam să mai aștept două ore și zece minute expresul ce venia de la Paris. Mă simții d'o-dată obosit ca după zece leghe de mers pe jos; apoi mă uitai în jurul meu ca și cum aveam de descoperit pe ziduri un mijloc de omorât timpul; ești din nou și mă oprii d'inaintea porții de la gară, cu spiritul muncit de ideea d'a găsi ceva de făcut.

Strada, un fel de bulevard plantat cu salcâmi slăbănogi, între două rânduri de case neegale și foarte diferite, case de oraș mic, urca într'un fel de pantă spre o colină; și tocmai în capătul cel-alt zăriam arbori, părea că se termină într'un parc.

Din timp în timp o piscică trecea de-a curmezișul șoselei, sărind peste pârâie într'un mod cochet. Un cățeluș grăbit mirosea rădăcinile tuturor arborilor, căutând rămășițe de bucatărie. Nu vedeam însă nici un om. O descurajare tristă mă coprinse. Ce

care poate încă deveni fatală pentru el. Imprejurarea, ca d-l Tisza nu găsească alt mijloc de scăpare din încurcătura croată, dovedește evident științtoarea, în care se află întreg cabinetul în urma rescoalei din Croația.

Alegerile din Serbia

Rezultatul alegerilor din Serbia a pricinuit o mare senzație în sferile politice austro-ungare. El amenință să restorne, într'o clipită, toată clădirea cu atâta greutate ridicată, a viririi regatului serbes sub supremația austriacă.

Cine trebuie să fie rămas însă mai desilusionat, e însuși regele Milan. Pe densul rezultatul alegerilor l'a găsit la Homburg, în mijlocul serbărilor date de împăratul Germaniei suveranilor mici de suflet cari au venit să-i se inchine. Regele Milan a primit tocmai la timp o veste din țară, care i zice: nu vrem nici pe Nemți nici pe Austrieci; vrem o politică națională serbească. L'o fi costand oare mult pe Milan această deșteptare?

Foile austro-ungare susțin că partida radicală, care a ieșit biruitoare cu ocazia acestor alegeri, nu poate domni, fiindcă este o partidă fără principii; despre Risticii susțin aceiași lucruri, de oare ce deputații de-ai săi nu au ieșit de cât 15 și radicalii, de și au făcut cu densul o tranșacție înaintea alegerilor, n'ar fi însă dispuși să i suferă în capu lor; ministerul de până acum Pirocianatz încă nu mai poate guvernă, din care cauză eși va da demisia; și ce oameni s'a se impresoare dară regele Milan? Foile austro-ungare i propun un expedient foarte ciudat. Să și aleagă un guvern, fără a ținea seamă de majoritate, care să fie compus din adevărați monarhiști și... (fără îndoială), și austro-fili, și să meară în chipul acesta înainte.

Din Pesta și Viena se pot face lesne astfel de propuneri. Ce zice însă poporul serbesc? Guvernul serbesc însuși recunoaște că actualul rezultat al alegerilor era prevăzut, nu l'a putut însă împiedica prin nici un mijloc, a-tăta a tot de puternic curentul. Regele Milan nu va putea lucra dară nici într'un chip mai înțeleptesc decât închindându-se glasului țării. Aici e adevărul, și nu la Homburg sau la Viena.

CALĂTORIA d-lui BRATIANU

Primul nostru ministru s'a reintors de la Aix-les-Bains, la Beciu. «N. fr. Presse», care se vede că are relațiuni cu densul, spune că ministrul nostru e foarte încântat de rezultatele întrevederii sale cu prințul Bismarck la Gastein și că în Viena va discuta mai departe cu contele Kalnoky despre intrarea României în alianța austro-germană.

Constatăm că acest perigrinagiu începe a și pierde din însemnătate. Străinătatea în deosebi, și anume Rusia și Franța, asupra cărora se va fi calculat în prima linie să facă impresie, nu l'au prea luat în serio. Afară de asta, scenările desfășurate din Berlin cu alianța austro-germană și cu aderările la ea, încep a fi interpretate ca o simplă comedie, făcută în scopul de-a speria pe cei ce nu se pleacă hegemoniei germane.

să fac? Ce era de făcut? Mă gândiam deja la neterminabila și neînțăturata ședere în cafenea gării, d'inaintea unei beri grele de bătut și a unui ziar local cu neputință de citit, când văzu un convoi funebru care întorcea dintr'o stradă laterală ca s'o ia pe aceea unde mă găsim.

Vederea acestui convoi a fost o ușurare pentru mine. Erau, cel puțin, zece minute ocupate.

Dar d'o-dată atențiunea mea se încordă. Mortul era urmat numai de opt bărbați, din cari unul plângea. Cei-alți vorbeau prietenește; — nici un preot. Mă gândii: «Iată o inmormântare civilă», apoi cugetai că un oraș ca Loubain trebuia să conțină cel puțin o sută de liberi-cugetători cari și-ar fi făcut o datorie din această manifestare. Și, în acest cas... Mersul repede al cortegiului spunea limpede că acel mort se îngropa fără ceremonie, și, prin urmare, fără ajutorul religiozii.

Curiositatea mea, liberă de orice preocupare, începu să născociască ipotezele cele mai complicate; însă, fiindcă trăsura funebură trecea tocmai pe d'inaintea mea, o idee bizară mi veni, să urmez cu cel opt domni.

Aveam prin urmare o oră ocupată, și începeu să merg, cu figura intristată, în urma celorlalți.

Cei doi din urmă se întoarseră miraiți, apoi și vorbiră încet. Se întrebau negreșit dacă eram din oraș. Apoi consultară pe cei doi care îi precedau, și începură a mă privi câte patru. Această atențiune cercetătoare mă făcea rău, și, pentru a o curma, mă a-

DIN TRANSILVANIA SI BANAT.

Ungurii caută o împăcare cu Sașii din Ardeal. Primul ei semn e punerea în pensiune a prefectului de Sibiu, Wächter, un maghiaron, de care se feriau toți Sașii cu scârbă, și înlocuirea lui cu un alt sas, național, Brennerberg.

Guvernul ungaresc pare a fi luat această dispozițiune, la influența cabinetului vienez și a Germaniei. În adevăr, ea a fost precedată de mai mulți articoli, apăruiți în foile germane și în deosebi în «All. Ztg.» din München, unde li se sfătuia Ungurilor să se alieze cu Sașii, cari sunt cei mai buni și mai credincioși aliați ai lor în potriua României Irredente.

Tot frica de România Irredentă a făcut pe Unguri să ridice din postul său pe prefectul de până acum al districtului bănățean Caraș-Severin, care fusese destul de neghiob să nu poată împiedica alegerea de vice-comite a unui zelos român, care a pricinuit până azi multe neajunsuri clicei unguresc. Din Pesta s'a poruncit însă maghiarizarea cu ori-ce preț a pomenitului district, care are locuitori români 289,000 și numai 7000 unguri. În scopul a-aceasta se va trimite ca prefect un ungar de cei căineșci, care a amenințat că se va duce în Severin din Banat cu «mătura cea mare».

Bănățenii, cari sunt încântați de aceste roade ale alianței noastre cu Austro-Ungaria, sunt hotărâți să primească pe viitorul satrap, dupe cum va merita.

Mare prietinie între Români și Unguri, peste munți. În Timișoara s'a escat zilele acestea, cu ocazia unei zile de țarg, o păruială strașnică între țărani români și unguri, care era să devie foarte fatală ungarilor, chiar pe teritoriul sf-tului Istvan, dacă nu alerga poliția să-i pue capăt. Mulți unguri ajunseseră într'o stare de plâns.

Comisiunea pentru anchetarea torturilor de la Bordeni.

Cetim în «Democratul» (din Ploesti) de la 10 Septembrie:

... Eri, cu trenul de dimineață, a și sosit aici o anchetă compusă din: D. Moscuca, directorele ministerului de interne;

D. Costescu, directorele ministerului de justiție;

D. colonel Vrabie, de la ministerul de resbel;

D. Ciru Economu, procurorul-general, și d. Alexianu, medic legist. Acești d-ni, după ce-au inspectat casa de închisoare, unde sunt deținuți cei ce se inculpă pentru omorul d-lui Scorțeanu și pe cari — nu ne îndoim — i-au găsit, de și după 18 zile, în stare de-a se cunoaște bătăile și torturile ce-au suferit, au pornit apoi pe la ora 1 după amiază, la comuna Bordeni însoțiți de:

D. Furduescu, prefectul județului;

D. Bălăceanu, primul-președinte al Tribunalului;

D. Eleuterescu, primul-procuror;

D. Petrescu, judele-instructor;

D. căpitan Gongopolos;

D. polițaiu Dumacof, cu un comisar și jandarmi, dar fără sergentul cu barbison, care aplicase tortura ghicitoarea și altele, după spusa locuitorilor;

propria de vecinii mei. Salutându-l, le zisei: «Vă cer ertare, domnilor, dacă veți intrerup convorbirea, dar văzând această inmormântare civilă, m'am grăbit a o urma fără a cunoaște, vă mărturisesc, mortul ce însoțiți.» Unul din ei spuse: «e o moartă»; fusei surprins și întrebai: «dar este o inmormântare civilă, nu'i așa?»

Cel alt domn, care dorea, fără îndoială, să mă inițieze, luă cuvântul: «Da și nu. Clerul ne-a interzis intrarea în biserică.» Scosei, de astă dată, un ah! prelungit; nu mai înțelegeam nimic.

Amabilul meu vecin mi spuse, încet: «Oh! e o întreagă istorie; a-această tânăra femeie s'a sinucis, iată tot; din această cauză n'au putut s'o îngroape religioz. Acela de la capăt, care plânge, este bărbatul ei.»

Atunci, cu mare sfială, zisei: «Mă interesezi și mă faci să mă mir mult, domnule. I'i-voiu indiscret dacă te-aș ruga să mi povestești această istorie? Dacă te turbur, presupune că n'am zis nimic.»

Acel domn mă luă de braț cu familiaritate. «Nici de cum, nici de cum; iată, să stăm puțin în urmă. Am să îți spun tot, e trist. Avem timp, înainte d'a ajunge la cimitir, ai căruia arbori i vezi, colo sus; coasta e cam greu de urcat.»

Și începu...

«Inchipuește-ți că această femeie, d-na Paul Ilamot, era sica unui negustor bogat din acest ținut, d. Fontanelle. Când era tânăra de tot, la 11 ani, i se întâmplase un accident te-

D. Popescu, avocatul Scorțeanului; D. Rășcan, idem.

Această comisiune, ori-cât se vede a fi compusă din bărbați marcanți și integri, dar, pe cât ea are de membru și pe d. Ciru Economu, procurorul-general, care mergând la fața locului în timpul aplicării bătăilor, torturilor și jafurilor, a constatat, precum zice Comunicatul, că nimic nu este exact din câte se spune și că atât magistrații, cât și soldații s'au purtat cu cea mai mare blândețe și n'au recurs la cel mai mic esces. Pe cât vedem că, advocații părții adverse merg la fața locului, fără a fi chemat și singurul avocat ce au moșnenii. Pe cât vedem că, nică reprezentanții presei, ca organ al opiniunii publice, care a ridicat chestiunea la înălțimea ei, nu sunt admisi a fi făți, cum s'a cerut. Și, pe cât vedem că bieții locuitori țărani, ca tot-d'a-una, cei mai apăsați și lipsiți de ori-ce ajutor, nici-au fost anunțați mai dinainte, ca să se adune de pe unde vor fi lipsind; mai cu seamă că, dintr'ansii unii vor fi duși la Sinaia, cu petițiunea ce aveau să presinte M. S. Regelui.

Noi, avem cuvânt, după cum am spus și în revista precedentă, de-a crede mai mult ca platonice această anquetă, ori-cât adevărul, după un interval de 18 zile, s'ar putea impune, prin sfiala locuitorilor Bordeni de prezența celor care i-au supus bătăilor, torturilor și jafurilor și cari încă funcționând, le-ar promite o altă serie de persecuțiuni.

Mulți credeau, că comisiunea pleacă așa de târziu, și având să facă peste două ore cu durerea până la Bordeni și alte două ore cu întoarcerea, n'ar putea să facă o anchetă atât de întinsă și scrupuloasă, pentru mulțimea individelor bătute, torturate și jefuite, fără a sta acolo până a doua zi; dar iluziunile despre o asemenea cercetare amănunțită, au dispărut văzându-se că, comisiunea oficială, în mai puțin timp de cât a pus aceea reprezentanților presei, s'a înapoiat așa de repede, în cât cu trenul de seara a și plecat în București, lăsând în urmă pe oficialii duși la fața locului, să spue prin locuri publice, că afirmările presei au fost ca și nimic.

Cu toate acestea, nu putem crede, până la probă-contrarie, că d-nii comisarii ai anchetei oficiale vor afirma după cum li s'ar impune de mai marii lor ca și lui Galileu, fiind că totul și toate sunt pe loc mare adevăr care strigă e pur și mure.

Suntem dar pacienți și vom aștepta.

DIN JUDEȚE

Unde am ajuns? — Am ajuns să fim bătui până și de jidanii. Iată ce ne spune «Buciumul» (din Dorohoiu).

„Evreul Bulum sin Moșcu Meier din satul Horlăcenii, proprietatea d-lui Theodor Calimach, găsinde pe un locuitor care l' fura căți-va popușor, a bătut atât de tare pe acest locuitor, în cât astăzi el se află în agonie. Dl. procuror Maxim aflând despre aceasta, a pășit imediat în cercetare. Credem necesar a arăta d-lui procuror că satul Horlăcenii a avut mai de multe ori spectacole de această natură. Evreii de acolo, tari, se vede, de protecțiunea marelui proprietar Calimach, maltratează pe săteni în modul cel mai revoltător.

Gimnasiul din Dorohoiu. — Cetim în «Adevărul» (în Dorohoiu):

Gimnasiul de aici, care a fost înfiin-

ribil: un servitor o desonoră. Era să moară, estropiată de acest miserabil pe care brutalitatea sa chiar l' denunță. Un proces îngrozitor urmă, și se descoperi că de trei luni sârmana martiră era victima nerușinatei fapte ale aceluși bestii; fu condamnat la munca silnică pe viață.

«Mica fată crescu, însemnată de infamie, părăsită, fără v'o camaradă, abia sărutată de persoanele în vârstă care să credea pătate când i atingeau fruntea.

«Pentru tot orașul, devenise un monstru, un fenomen. Se vorbea încet: «Șcii, mica Fontanelle». Pe stradă, toată lumea se uita după dânsa când trecea. Nu se puteau găsi cu ușurință nici guvernante care s'o ducă la preumblare, căci servitoarele celor alte familii stau la o parte ca și cum o contagiune ar fi emanat de la dânsa, cuprinzând pe toți care s'ar fi apropiat.

«Ti să făcea milă când vedeai pe acea sârmană mititică pe malul gârlei unde se duceau toți copiii să se joace după prânz. Sta, singură, în picioare, lângă servitoarea ei, privind intristată pe cei ce se jucau împreună. Une-ori, țărâta de o neimivnsă poftă d'a se juca cu cei alți copii, înainta încet, cu mișcări sficioase, și intra în vr'un grup cu pașii furiați, ca și când avea conștiință de puțina ei demnitate. Și îndată, de pe toate băncile, alergau numele, mătușele, guvernantele, luau de mână copiii incredințați păzirei lor și i țărău cu brutalitate. Mica Fontanelle rămânea izolată, pierdută, fără să înțeleagă, și începea să plângă, cu

țat la 1879 și care funcționa regulat de atunci și până acuma, grație unor dispozițiuni de reforme și de transformare proiectate de actualul consiliu comunal stă închis. Sacerdoții Miuvrii, precum se exprima d-l director al liceului Sf. Sava din București în discursul său, sunt a-lungați, iar nenorociții școlarii umblă ră-tăcind pe strade neștiind ce s'a făcut și unde să se ducă... Iată spectacolul ce ne-au oferit consiliul comunal în ziua de 1 Septembrie!...

Pe când în alte țări se silesc din resputeri pentru a înființa cât se poate mai multe școli, pe când chiar la frontiera noastră, în imperiul vecin, s'a înființat o universitate superbă și mai multe alte școli, noi desființăm și pe acele ce le avem.

«Gimnasiul din Dorohoiu și'l datorește existența sa camerei liberale din 1878 și mai cu deosebire inițiativei comisiunii budgetare. În adevăr, în anul acela, comisiunea budgetară sub președinția d-lui A. D. Holban inscrie o subvențiune pentru înființarea acestui gimnasiu de 5000 lei, plătită din budgetul ministeriului instrucțiunii publice, și dar de atunci înființarea acestui templu de lumină și educațiune a devenit un fapt îndeplinit. Nu trecu mult și consiliul comunal din Dorohoi realizează în totul votul Camerei. La 1 Septembrie 1879 gimnasiul din Dorohoi, purtând numele lui Grigore Ghika V.V., este deschis cu mare solemnitate în asistența tuturor autorităților districtului și a unui mare număr de cetățeni.»

În contra faptelor consiliului comunal de Dorohoiu s'au ridicat un mare număr de proteste din partea populațiunii. Care fi-va oare sfârșitul?

ȘTIRI MILITARE

În Anglia se dă o mare importanță fortificațiilor de țărni. Inspectorul lor general, generalul Andrew Clarke, a vizitat în timpul ultimelor săptămâni, însoțit de ofiserii săi de Stat major, toate porturile scoțiene, luând note în privirea așezării de noi baterii și a locurilor unde să pue mine sub-marine. — În săptămâna ce vine va începe inspectarea porturilor engleze.

Amiralul Sir John Hay a vorbit zilele trecute alegătorilor săi din Wigton, despre siguranța Mării Britanii față cu o invasiune inimică, și a declarat că floatele Angliei nu sunt suficiente în acest scop, de asemenea nici fortificațiile sale litorale.

DE PRIN LUME.

Berna, Septembrie 1883.

Ceând iertare pentru întârzierea ce am adus în darea de seamă a lucrărilor săvârșite la Berna, nu doar că voesc se încere se mă dau în lături de calificativul lenes ce mi se poate aplica. Se zice că lenea este proprie artiștilor, poezilor... pentru cei din urmă, Don Padil poate garanța. Nu sunt nici artișt, nici poet... sunt însă lenes! Aș putea însă mărturisii aci că mi-ar fi fost cu neputință așvorbi de lucrările Asociațiunii literare ast-fel cum o doresc, mai înainte de sfârșirea acestor lucrări; de oare-ce gedițele având una și aceeași țintă, înlănțuite între ele prin scopul unic cari le dictează, nu se putea nici tălmăci, nici înfățișa departe unele de altele.

A statornici o legătură strașnică între

inima năbușită de durere. Apoi se ducea să și ascunză fața, suspinând, în șorțul servitoarei sale.

«Crescu, — fu și mai rău. Fetele tinere erau departate de ea ca de o ciurmată. Inchipuește-ți că această persoană nu mai avea nimic de învățat, nimic; că nu mai avea drept la simbolica floare de portocal; că pătrunsesse, aproape înainte d'a ști să citească, îngrozitorul mister pe care numele abia l' lasă să l' înțeleagă, tremurând, numai în seara căsătoriei.

«Când trecea pe strade, însoțită de guvernanta, ca și cum ar fi fost ținută din ochi de frica neintreruptă de vr'o nouă și teribilă întâmplare, când trecea pe strade, cu ochii neconținți plecați sub rușinea misterioasă pe care o simția apăsând asupra ei, cele-alte fete, mai puțin naive de cât se crede, și șoptiau, privind'o cu coada ochiului, rideau în mâini, și întorceau îndată capul cu un aer distras, dacă din întâmplare se uita la ele.

«Abia era salutăta. Numai căți-va bărbați și luau pâlăria. Mumele se prefăceau că n'o ved. Căți-va ștengari o strigau: «doamnă Baptiste», după numele servitorului care o insultase și o perduse.

«Nimeni nu cunoșcea chinurile ascunse ale sufletului său, căci nu vorbea de loc, și nu ridea nici o-dată; chiar părinții săi păreau rău așezai lângă dânsa, păreau că i impută neconținut o greșală ireparabilă.

«Un om onest n'ar da de dragă i-nimă mâna unui ocaș liberat, nu'i așa? Fie acest ocaș chiar fiul său? D. și d-na Fontanelle considera pe

osebitele literaturi, a le face să se cunoască, să se completeze, să se susțină între ele, — fără însă a se contopi; a ridica sus dreptul scriitorului, al artistului, în general al aceluia care gândește și plămădește; a proteja acest drept în numele principiilor celor mai elementare de cinste, acesta a fost scopul care a dat naștere *Asociațiunii literare internaționale*, scop pe care ea-l urmărește de mai mulți ani, și în virtutea căruia începe a se impune spiritelor doritoare ale acestor guvernelor cari vor să dovedească că au conștiință de menirea și sarcina ce s'au impus primind direcțiunea popoarelor.

D-nul Jules Lermine, cunoscutul romancier francez, simpaticul publicist a cărui vorbă încântă, al cărui spirit uimește, a cărui bunătate atrage și înlănuțește, este inima acestei Asociațiuni; — simțind mișcările puternice ale acestei inimii generoase, nimeni nu se poate îndoi de viitorul strălucit al acestei asociațiuni. Celebrități literare și artistice, talente pline de viață, tineri, a căror dorință de propășire și de bine nu cunoaște hotar, s'au adunat pe rând în jurul acestei asociațiuni, al cărei președinte de onoare este Victor Hugo, simbol viețitor de luptă hotărâtă ce dă pentru propășire, de năzuințele înalte ce ea urmărește încă de mult.

Conferința de la Berna este înaintemergătoare a congresului de la Amsterdam.

Cele patru congrese ținute de asociațiunea literară internațională, la Londra în 1879, la Lisabona în 1880, la Viena în 1881, la Roma în 1882, au arătat lumii civilizate ținta urmărită de atâtea talente grupate sub steagul păcii, libertății și datorii, și mijloacele puternice desfășurate sub ochii cercetătorilor a tot ce este inimă și spirit în lumea civilizată, au făcut să se prevadă într-un viitor strălucit izbânda desăvârșită a cauzei, ce și s'au propus să apere cu atâta știință, cu atâta bună-voință, cu atât talent.

Congresul literar ținut la Roma ținând seamă de trebuința ce din ce în ce se simte mai mult, de a se recunoaște dreptul sfânt al proprietății intelectuale, — proprietate pe care nu o primim de la strămoși, care nu hrăpește nimic vecinului, care este rodul muncii noastre și a gândurilor cari înseamnă drumuri nenumărate pe frunzișele de vegheri — a hotărât ca o conferință fixată pentru Septembrie 1883 la Berna să se indeletnicească cu propunerea, discutarea și întemeierea unei *Uniuni a proprietății literare*, lucrată după principiile nestrămutate ale dreptului natural, în raport cu progresul săvârșit și în analogie cu uniunile postale și monetare săvârșite încă de mult și aproape universale astăzi. Fișcă a fost, ca privirile membrilor asociațiunii să se îndrepteze către Elveția, care în tot-d-a-una a luat inițiativa lucrărilor de asemenea natură, și Berna, reședința a Consiliului Federal, a președintelui republicii și a reprezentanților puterilor străine a fost aleasă ca loc de întrunire a Conferinței. Un comitet național elvețian a fost format, având ca președinte pe d-l Ed. Fallichet, director al cunoscutului reviste *Biblioteca Universală*; ca membri pe d. D. Marc Monnier, Eug. Rambert, Teichmann profesor la universitatea din Bale, d'Orelli profesor la universitatea din Zurich, H. Silvestre profesor la școala de belle-arte, G. Becker vice-președinte al societății de Ethnografie. — Mai multe comisiuni reprezentând osebitele literaturi și presidate: pentru Franța de d. Ad. Huard; pentru Engliera de d. Blan-

chard Jerold; pentru Germania de d. doctor Loewenthal cu concursul d. Carl Batz, au fost însărcinate să studieze cesțiunea și se o prezinte conferinței, împreună cu un proiect de Convențiune literară.

Nu voiu intra în amănuntele discuțiunilor ce s'au urmat între membrii distinși ai asociațiunii literare, care au luat parte la această Conferință. După o examinare amănunțită, dovedind o adâncă cunoaștere a materiei, după mai multe ședințe în care s'au discutat proiectul înfățișat de Comisiunea Conferinței presidată de d-nul Pouillet, cunoscutul legist și având ca raportor pe d-nul Clunet, avocat al Curții de apel din Paris, director al revistei de *Drept internațional privat*, după amendamentele propuse de d-nii Ratisbone, Loewenthal, Carl Batz, I. Lermine, T. G. Djuvara și alții, s'a adoptat în întregime proiectul Comisiunii, care modificat este următorul:

Proiect de Convențiune pentru întocmirea unei Uniuni generale pentru protecțiunea drepturilor autorilor asupra operelor lor literare și artistice.

Art. 1. Autorii de opere literare și artistice, apărute, reprezentate sau executate în vre-unul din statele contractante, cu singura condițiune de-a implini formalitățile cerute de legile acestei țări, se vor bucura pentru protecțiunea operelor lor în celelalte state ale Uniunii, ori-care ar fi de-alminteri naționalitatea lor, de aceleași drepturi ca și naționali.

Art. 2. Expresiunea: opere artistice și literare, cuprinde: Cărțile, broșurile sau ori-ce alte scrieri; operele dramatice sau dramatico-musicale, compozițiile musicale cu și fără cuvinte, aranjările de musică; operele de desen, de pictură, de sculptură, de gravură, lithografiile, hărțile geografice, planurile, schițele științifice și în deobște operele ori-care, literare, științifice sau artistice, cari ar putea fi publicate, prin ori-ce sistem de imprimare sau de reproducțiune.

Art. 3. Dreptul autorilor se exercită de-o potrivă asupra operelor manuscrite sau inedite.

Art. 4. Mandatarii legali sau însărcinații autorilor, se vor bucura, în toate privințele, de aceleași drepturi ca cele acordate de prezenta convențiune, însă și autorilor.

Art. 5. Autorii făcând parte din vre-unul din Statele contractante, se vor bucura în toate celelalte State ale Uniunii, de dreptul exclusiv de traducțiune, în rēstimpul ființei dreptului lor asupra operelor originale.

Acest drept cuprinde pe acelea de publicațiune, reprezentațiune sau execuțiune.

Art. 6. Traducțiunea autorizată este protegiată de asemenea ca opera originală.

Când este vorba de traducțiunea unei opere căzute în domeniul public, traducătorul nu se poate opune ca aceeași operă să fie tradusă de alți scriitori.

Art. 7. În caz de călcare a prescripțiunilor cari preced, tribunalele competente vor aplica dispozițiunile atât civile cât și penale edictate de legislațiunile respective, ca și cum călcarea ar fi fost săvârșită în dauna unui național.

Adaptațiunea va fi considerată ca contra facere și urmărită intr'aceiași chip.

Art. 8. Convențiunea de față se aplică tuturor operelor, care au căzut încă în domeniul public în țările de origină a operii, în minutul când numita convențiune va intra în vigoare.

de statul său major și de toate autoritățile, presida concursul orfeonilor, și pronunțase discursul, când începu distribuirea medaliei, pe care secretarul lui particular, d. Hamot, le da fie-cărui titular.

«Știi bine, că'n astfel de ocazii se nasc gelozii și rivalități cari scot pe oameni din caracterul lor.

«Toate femeile distins din oraș erau acolo, pe estradă.

«La rândul său înaintă șeful muzicii din târgul Mormillon. Trupa lui avea o medalie de a doua clasă. Nu se poate da de clasa întâia la toată lumea, se înțelege.

«Când secretarul particular i prezintă emblema, iată că acel om i-o aruncă în față, strigând: «o poți păstra pentru Băptiste, această medalie. I datorezi chiar una de clasa I, ca și mie.»

«Era acolo multă lume care începu să rize. Poporul nu e nici milos nici delicat, — toți ochii se îndreptară spre nenorocita femeie.

«Oh, domnule ai văzut vr'o dată o femeie inebunind? — Ei bine, am asistat la un asemenea spectacol! Se sculă și recăzu pe scaun de trei ori una după alta, ca și cum ar fi voiușă fugă și ar fi înțeles că nu poate străbate toată acea mulțime care o înconjură.

«O voce, într'o parte, în public mai strigă: «Ei doamnă Băptiste!» «Atunci începu un șgomot mare format din risete și strigăte de indignațiune.

«Era un tumult îngrozitor; toate capetele se mișcau și repeta fie care aceste cuvinte: «doamnă Băptiste!»

Art. 9. Bine înțeles că Statele Uniunii și rezervă respectiv, dreptul de-a lua separat între ele ori-ce alte aranjamente particulare pentru protecțiunea operelor literare și artistice pe atât intru cât aceste aranjamente nu s'er fi potrivnice dispozițiunilor convențiunii de față.

Art. 10. — Se va stabili un birou central și internațional unde se va depune prin îngrijirea statelor Uniunii, legile, decretule și regulamentele deja promulgate sau care vor fi promulgate în urmă și privitoare la drepturile autorilor.

Acest birou le va reuni și va publica o foie periodică redactată în limba franceză, unde vor fi coprinse toate documentele sau deslușirile folositoare, a fi cunoscute de interesați.

(Proiect votat la Conferința de la Berna în ședința din 12 Septembrie 1883).

Printre acei care au luat parte la discuțiunea proiectului de față și la vot, notăm: D. D. Louis Ulbach, Blanchard Gerold, Jules Lermine, Louis Ratisbone, doctorul Loewenthal, Tallichet, Teichmann Laurent de Rillé, reprezentant al societății autorilor și compozitorilor de musică din Franța, Regnier, le Bailly delegat al societății editorilor de musică, Becker, Sidney Jerold, Pouillet, Clunet, Carl Batz, Alphonse Bernhard redactor al *Timpuului*, Furster, Dessortiaux, Ebeling, secretar al asociațiunii, T. G. Djuvara prim secretar de legațiune, Alexandru Djuvara, redactor al *Românelibere*, etc.

D-nu Numa Droz, fost președinte al republicii Elvețice, membru al consiliului Federal, a presidat ședințele, ajutat de D. D. Louis Ulbach, președinte al asociațiunii literare internaționale și Blanchard Gerold, Jules Lermine, secretar general al asociațiunii, Ebeling și Becker, secretari.

Alunici.

LIBERTATEA PRESEI IN DOBROGIA

Cetim în «Steaua Dobrogei» următorul apel:

«Steaua Dobrogei», organul partidului liberal independent din Tulcea, făcând mai multe denunțări de abuzuri comise de funcționarii publici al acestui județ, a atras asupra sa două procese de presă intentate contra directorului ei, de către prefectul districtului.

«Unul din aceste procese s'a cercetat zilele trecute înaintea trib. de prima instanță din Tulcea. În ziua de opt August, Tribunalul a admis propunerea apărării de a se cita 185 martori în scopul de a dovedi că faptele imputate prefectului sunt adevărate și s'a ficsat cercetarea cauzei și ascultarea martorilor pentru ziua de 9 Septembrie.

«Cel alt proces, s'a format requisitoriul, s'a comunicat oficial directorului jurnalului «Steaua Dobrogei», iar dosarul s'a trimis la Trib. de apel din Tulcea spre a pune cauza în stare de judecată. Termenul pentru judecarea procesului s'a ficsat pentru ziua de 15 ale curente.

«Facem un apel călduros către toți membrii Baroului Român și i rugăm a se înscrie pentru apărarea acestui proces.

«Aci nu este în joc pozițiunea directorului jurnalului «Steaua Dobrogei», care a avut imprudența a asculta sfaturile jurnalului «Românu» de a denunța abuzurile ce se comit de funcționarii publici, ci este în joc libertatea presei căreia i se aduce cele mai crude lovitură prin procese de asemenea natură; de aceea sperăm că toți căți respectă și iubesc acest drept constituțional se vor grăbi a se înscrie

tru ce clerul a interzis intrarea în biserică. Oh! dacă înmormântarea ar fi fost religioasă tot orașul ar fi aci, eu nof. Dar pricepi bine, că sinuciderea adăogându-se celor alte istorii, familiile s'au abținut; și apoi, e foarte greu, aci, să urmez după un cortegiu fără preoți.»

Trecusem pe poarta cimitirului.

Și aștepta, foarte mișcat, să se coboare coșciugul în groapă, pentru a-mă apropia de bietul băiat care plângea și a-i strânge cu călduri mâna.

Mă privi, cu mirare, printre lacrimi, și mi zise: «multumesc, domnule!..»

Și nu mi-a părut rău că am mers după acel convoiu tunehru.

«Ti se rupea inima văzând-o.

«D. Hamot luase de gât pe acel personaj grosolan, și să tãvăleau pe pământ în mijlocul unui șgomot înfrorător.

«Ceremonia fu întreruptă.

«După o oră, în momentul când familia Hamot se ducea acasă, tãnãra femeie, care nu pronunțase nici un cuvânt de când fusese insultată, dar tremura ca și când toți nervii i-ar fi fost puși în mișcare de un resort, pași pe neașteptate peste parapetul podului fără ca bărbatul său să fi avut timp a o reține și se aruncă în riu.

«Apa este adâncă sub pod. Abia după două ore o putură găsi. Era moartă, se înțelege!..»

Povestitorul se opri.

Apoi adaogă: «Poate că acesta era singurul lucru pe care l mai putea face în situațiunea ei. Sunt lucruri care nu se pot șterge. Înțelegi acum pen-

în apărarea acestei cauze. Avem deplină încrederea că d. C. A. Rosetti decanul presei române va fi cel întâiu care se va înscrie în apărare, d-sa nu va permite a se aduce cea mai mică lovitură presei, de funcționarii partidului al cărui șef este; d-sa va protesta energic; și este și drept aceasta, de oare ce denunțatorul nu poate fi de cât victima jurnalului «Românu», pe a le cărui sfaturi s'a întemeiat când a făcut acele denunțări.»

VARIETAȚI

Un joc fatal „de-a spânzurătoarea“.

— Familia senatorului francez de Lorge-rii a fost lovită zilele acestea de-o mare nenorocire. Un nepot al senatorului, un băiat de mari speranțe, în vârstă de 19 ani, a vrut să sperie pe surorile sale înscenându-le o spânzurătoare. — El a luat o sfoară și-a pus-o după gât și a acățat-o de-un cui, rămânând cu vârfurile picioarelor pe parchet. Din nenorocire însă i-au lunecat picioarele, sfoara s'a strâns și într-o clipită fu coprins de-un leșin, din care nu mai putu fi trezit.

Băile din Transilvania. — O societate englezească a arendat băile de la Tușnad și Elepatak, pe un termen de 40 de ani, hotărând și pentru unele și pentru altele câte 300,000 florini, spre a se aduce îmbunătățiri.

Avismăm pe antreprenorii băilor noastre, de concurența colosală ce li se prepară de băile ungurești. Trebuie să se pue pe lucru, căci numai patriotismul nu va fi în stare să ție lumea iubitoare de băi, la noi în țară.

NOTIȚE LITERARE

Spitalul, revista Studenților în medicină, Numărul VI, Anul III, conține:

Leccións de deschidere a cursului de patologia infantilă al d-lui profesor dr. Sărgiu. — Note culesse de P. I. Inotescu. — Tusa convulsivă. Observație și lecțiune clinică culesse de S. Gheorghiu. — Pemfigus acut generalizat, moarte, necropsie, Observ. de S. Amărăscu. — Paralizie facială stângă traumatică; Observ. de G. Cosma. — Placenta previa. Fecerea I. Presența transversală. — Copilul mort. Versiunea podalică urmată de extracțiunea fetului, Diferența colului. Vindecare; Observ. de G. Michail. — Calcul Vesical. Extracțiunea prin talia perineală. Vindecare; Observ. de L. Iarchi. — Diverse. — Cronica.

INSERȚIUNE

D-le Redactor al ziarului «Rom. Liberă.»

Sub-semnatul, venind în ziua de 11 curent din târgul Pituești, și aflându-mă pe peronul gării Pituești, mă pomenesesc că mi lipsește din buzunarul de la piept, din năuntru, un portofel cu 12,000 franci poliți. Făcând cunoscut d-lui comisar Alexiu, d-sa a sezut rezemat de ușa antrelui fără a se mișca din loc și ași face datoriile. Așa dar am fost silit a mă duce la d. polițaiul al orașului Pituești, și, spunându-i, d-sa a dat o telegramă d-lui șef al gării București și comisarului de gară care, imediat după sosirea trenului, au procedat la căutare, și s'a găsit portofelul sub scaunul unui vagon. Aduc multumire d-lui Aristotel Asteriade, șeful gării Târgoviștei, precum

trou ce clerul a interzis intrarea în biserică. Oh! dacă înmormântarea ar fi fost religioasă tot orașul ar fi aci, eu nof. Dar pricepi bine, că sinuciderea adăogându-se celor alte istorii, familiile s'au abținut; și apoi, e foarte greu, aci, să urmez după un cortegiu fără preoți.»

Trecusem pe poarta cimitirului.

Și aștepta, foarte mișcat, să se coboare coșciugul în groapă, pentru a-mă apropia de bietul băiat care plângea și a-i strânge cu călduri mâna.

Mă privi, cu mirare, printre lacrimi, și mi zise: «multumesc, domnule!..»

Și nu mi-a părut rău că am mers după acel convoiu tunehru.

Guy de Maupassant.

și d-lui Grigore Stamatian, comisarul de gară.

Anghel Mincun.

Serviciul telegrafic al «Românelibere»

25 Septembrie — 9 ore dimineața.

Berlin, 24 Septembrie.

Atacurile ridicate prin publicarea corespondențelor luate de la d. Antoine, deputat din Metz, neincetând a se reproduce, «Gazeta Germaniei de Nord» zice cu această ocazie: «guvernul german ar fi putut să reclame la Paris spre a face demersuri comune contra acestor întăritări vătămătoare la menținerea păcii dar făcând aceasta, guvernul german ar fi ridicat o pretențiune grea, și un refuz din partea guvernului francez, n'ar fi îmbunătățit situația.»

Majoritățile la toate națiile, chiar în Franța, fiind pacifice, «Gazeta Germaniei de Nord» crede a servi cauza păcii, arătând majoritățile pacifice a Franței persoanele, organizarea și mijloacele prin cari ea trebuie să fie din nou tărată într'un reșebal.»

Londra, 24 Septembrie.

O grozavă exploziune a avut loc la arsenalul din Woolwich; mai multe persoane au fost omorite; pagubele materiale sunt considerabile.

(Havas).

BIBLIOGRAFIE

A eșit de sub tipar:

AMICUL JUNIMEI ROMANE
Noua carte de citire în limba germană
de F. Bergamenter

Op autorizat de onor. minister al instrucțiunii, 1883. — Depositul general la tipografia Curței, F. Gobl, Pasagiul Român. — Preciul 2 lei broșată, 2,50 cartonată

Grădina-Terassă Ottotelecano.
IN TOATE SERILE
Concert soare, — Louis Wiest
Intrarea liberă. 30

Boalele de gât, gură, nas și urechi
tratează printr'o artă specială
D-rul J. BRAUNSTEIN
fost aspirant de medic secundar în Viena în clinicele
lui Braun (boale de femei și faceri)
și a lui Hebra (Syphilis și boale de piele)
Consultațiunii de la 3—5 ore p. m.
Strada Decebal No. 20 (în dosul Bărăției)

VIN NEGRU
de Orevița și Golu-Drancea

Vechi de 4 ani, calitate superioară tuturor altor vinuri. — 15 fr. vada.

ALB DE DRAGASIANI
din recolta anului 1879. — 15 fr. vada la
PAUN POPESCU & Comp.
18, Strada Lipscani, 18.

SCHIMB ȘI COMISION

MICHAIL BENZAL

41 bis, STRADA LIPSCANI, 41 bis,

CURSUL BUCUREȘTI

Pe ziua de 13 Septembrie 1883, ora 12

| EFECTELE | Omp. | Vând. |
|------------------------------------|--------|---------|
| 6% Oblig. de Stat convertite. | 100 | 100 1/2 |
| 6% Căilor ferate Rom. | 103 | 103 1/2 |
| 5% Renta Amortisabilă. | 94 | 94 1/2 |
| 5% Renta Română. | 92 | 93 |
| Obi de Pensie [300 l.] Dob. 10 fr. | 232 | 236 |
| 7% Scriasuri fonciare rurale. | 103 | 103 1/2 |
| 5% " " " " " " | 92 | 92 1/2 |
| 7% " " " " " " | 102 | 103 1/2 |
| 6% " " " " " " | 98 1/2 | 99 |
| 5% " " " " " " | 88 1/2 | 89 |
| 5% Impr. Municipal București | 84 | 84 1/2 |
| Impr. cu pr. Buc. (bil. 20 l.) | 32 1/2 | 33 |
| Act. Băncii Naț. a României | 1380 | 1390 |
| Acțiuni Dacia-România | 414 | 416 |
| " ale soc. de cred. mobil. | 210 | 212 |
| " construcții. | 502 | 504 |
| Obligațiuni eșite la sorți și C. | 99 1/2 | aur |
| Acțiuni soc. Naționale. | 2 45 | 2 48 |
| Aur contra Argint și B. Banca. | 1 1/2 | 1 1/2 |
| Rubla hârtie | 2 50 | 2 55 |
| Florin | 2 41 | 2 42 |
| Lose otomane. | 50 | 55 |

CURSUL DIN VIENA

24 Septembrie

Napoleonul. 9 51
Ducatul. 5 67
Lose Otomane. 24 30
Rubla hârtie. 118

CURSUL DIN BERLIN

24 Septembrie

Oppenheim. 108 60
Ruble hârtie. 201 90
Oblig. noui 8% 103 25
Renta Amort 5% 98 60
Renta Amort 5% 393 70

CURSUL DIN PARIS

24 Septembrie

Renta Română. 93
Lose Otomane. 50 1/2

SCHIMBUL

13 Septembrie

Paris (3 luni). 99 15
" la vedere. 99 80
Londra (3 luni). 25 2 1/2
" la vedere. 25 28
Berlin (3 luni). 123 30
" la vedere. 123 30
Viena la vedere. 213

Adrese pentru telegrame MICHAIL BENZAL.

